Gemeente Amstelveen

INITIATIEFVOORSTEL

Zaaknummer:	-	
Voorstel van:	PvdA, D66 en GroenLinks	**Behandelend ambtenaar:** Griffier in afstemming met ambtelijke bijstand van Anne Kaiser en Esther Steenaart 06 - 20 80 13 33 / 06 - 34 55 98 21 m.a.m.kaiser@amstelveen.nl e.steenaart@amstelveen.nl
Datum:	11 maart 2024	Griffie en de afdelingen Stedelijke Ontwikkeling en Sociale Samenleving
Portefeuillehouder:	Marijn van Ballegooijen & Floor Gordon	

Onderwerp
Amstelveen Shelter City.

Raadsbesluit
Initiatiefnemers stellen de raad voor te besluiten:

1. Voor de periode 2025 - 2027 Shelter City te worden en in deze periode jaarlijks voor een periode van drie maanden onderdak te bieden aan een mensenrechten-verdediger.
2. Voor de uitvoering en coördinatie een samenwerking aan te gaan met de stichting Lawyers for Lawyers.
3. Een bedrag van driemaal € 40.000,- te betrekken bij de besluitvorming over de Perspectiefnota 2025 voor de uitvoering van Shelter City over de periode 2025-2027.

Samenvatting
Shelter City is een wereldwijde beweging van steden, organisaties en mensen, die zij aan zij staan met mensenrechtenverdedigers.

Als Shelter City biedt Amstelveen een mensenrechtenverdediger voor drie maanden een veilig en inspirerend onderkomen. Ze komen op adem, ontvangen ondersteuning op maat en ontmoeten bondgenoten, met als doel om met hernieuwde kracht hun lokale veranderingsinitiatieven voort te zetten.

De uitvoering en coördinatie van het verblijf worden uitgevoerd door de stichting Lawyers for Lawyers. Aan de raad wordt gevraagd om bij de perspectiefnota jaarlijks een bedrag te reserveren van € 40.000,- voor de periode 2025-2027.

Doel

1. Een veilig onderkomen bieden aan een mensenrechtenverdediger gedurende drie maanden in Amstelveen.
2. Het vergroten van kennis van Amstelveners over mensenrechten en mensen-rechtenverdedigers.
3. Invulling geven aan het Sustainable Development Goals (SDG) programma van de raad, met name het themajaar inclusiviteit in 2025.

Prestatie

1. In de periode 2025 - 2027 biedt de gemeente jaarlijks voor drie maanden een veilig en inspirerend onderkomen.
2. De uitvoering en coördinatie van het verblijf worden uitgevoerd door de stichting Lawyers for Lawyers.
3. In overleg met de raad wordt een aantal randactiviteiten georganiseerd om aandacht te vragen voor mensenrechten en mensenrechtenverdedigers.

Voorgeschiedenis en context

De gemeenteraad heeft op 28 maart 2023 de motie 'Amstelveen Shelter City' aangenomen. Daarin vraagt hij om een voorstel hoe Amstelveen Shelter City in 2025 gerealiseerd kan worden.

De wens om Shelter City te worden heeft de raad ook aangekondigd in het SDG Raads-programma 2022-2026. Het bieden van bescherming en een veilige plek aan een mensenrechtenverdediger sluit aan bij het themajaar 'Inclusiviteit' in 2025.

Shelter City is een wereldwijde beweging van steden, organisaties en mensen, die zij aan zij staan met mensenrechtenverdedigers. Zij bieden hun drie maanden een veilig en inspirerend onderkomen. Daar komen ze op adem, ontvangen ze ondersteuning op maat en ontmoeten ze bondgenoten, met als doel om met hernieuwde kracht hun lokale veranderingsinitiatieven voort te zetten.

Shelter City is een initiatief van Justice & Peace. Deze organisatie bouwt en versterkt (lokale) gemeenschappen van change makers die samenwerken voor rechtvaardige, duurzame en verwelkomende samenlevingen. Elke Shelter City bestaat uit een lokaal netwerk van organisaties en burgers. Op dit moment zijn er in totaal 20 Shelter Cities; in Nederland, Georgië, Tanzania, Benin, Costa Rica, Nepal en het Verenigd Koninkrijk. Tot dusver heeft Shelter City steun verleend aan meer dan 300 mensenrechtenverdedigers van over de hele wereld.

Een onafhankelijke commissie van Justice & Peace selecteert de mensenrechterverdedigers. Het tijdelijke verblijf van de mensenrechtenverdediger is er nadrukkelijk op gericht dat hij/zij met hernieuwde energie terugkeert naar het thuisland. Bij de selectie die wordt uitgevoerd door Justice & Peace wordt hier nadrukkelijk op gescreend.

Er worden twee keer per jaar (voorjaar en herfst) 12 mensenrechtenverdedigers gekoppeld aan gemeenten in Nederland. Justice & Peace zorgt voor alles wat nodig is voor de heen- en terugreis (visa en tickets) en tijdens het verblijf voor een training voor de mensen die bij de Nederlandse gemeenten zijn ondergebracht.

De gemeente zorgt voor huisvesting, leefgeld en een programma voor de hen toegewezen mensenrechtenverdediger. In het geval van Amstelveen is de gemeente de initiator. Het ligt daarmee voor de hand dat zij samenwerking met andere partners initieert en coördineert, zorgt dat er duidelijke en heldere afspraken worden gemaakt en dat er voldoende middelen zijn om het verblijf en eventuele activiteiten te bekostigen.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

1.1 Shelter City worden sluit aan bij de ambities beschreven in de Diversiteitsnota

Uit de motie van de raad blijkt dat hij aandacht voor mensenrechten van belang acht. Aansluiting bij de Shelter City beweging en het verblijf van een mensenrechtenverdediger is een mooie aanleiding om hierbij stil te staan.
De raad geeft in zijn motie aan dat hij met dit project niet alleen een tijdelijk, veilig onderkomen aan een mensenrechtenverdediger kan bieden, maar dat dit ook leidt tot het vergroten van kennis van Amstelveners over mensenrechten en mensenrechtenverdedigers. Dit sluit aan bij de ambities beschreven in de Diversiteitsnota, waarin het belang van het beschermen van mensenrechten wordt benadrukt.

1.2 Het committeren aan Shelter City voor meerdere jaren biedt diverse voordelen
De Shelter Cities waarmee is gesproken committeren zich steeds voor een aantal jaren aan het opvangen van een mensenrechtenverdediger. Dit biedt de gelegenheid om ervaring en een netwerk op te bouwen. Daarmee groeit ook de bekendheid van het initiatief en de kennis over mensenrechten en mensenrechtenverdedigers onder Amstelveners.

2.1 Andere Shelter Cities hebben goede ervaringen met het uitbesteden van de organisatie en begeleiding van de mensenrechtenverdedigers gedurende hun verblijf aan een externe partij
Veel gemeenten kiezen voor een faciliterende rol, waarbij de alledaagse begeleiding van de gast en uitvoering van het programma wordt uitgevoerd door één of meerdere lokale partners. Er is gesproken met betrokkenen in andere Nederlandse Shelter Cities: Amsterdam, Deventer en Haarlem. Deze gemeenten hebben alle drie de organisatie en de begeleiding van de mensenrechtenverdedigers gedurende hun verblijf in Nederland geheel uitbesteed aan een externe partij. Deze partijen dragen zorg voor woonruimte, het opstellen van een programma (inclusief het contact leggen met instanties, bijvoorbeeld een universiteit of hogeschool, culturele instellingen etc.) en de dagelijkse begeleiding van de gast. De organiserende partij zorgt voor beschikbaarheid van voldoende vrijwilligers. De rol van de gemeente beperkt zich tot de bekostiging en één of meerdere momenten van contact met de mensenrechtenverdediger gedurende hun verblijf (bijvoorbeeld een lunch van burgemeester en enkele raadsleden met de gast).

2.2 Stichting Lawyers for Lawyers heeft veel ervaring met mensenrechtenverdedigers
Stichting Lawyers for Lawyers (L4L) heeft interesse getoond om met de gemeente Amstelveen samen te werken om een mensenrechtenverdediger bij te staan. Het zou dan gaan om een jurist die mensenrechtenverdedigers in eigen land onder moeilijke omstandigheden ondersteunt.

L4L zet zich in voor een vrije en onafhankelijke advocatuur. Waar dan ook ter wereld. Dit doen zij door advocaten in Nederland te verbinden met vakgenoten die bedreigd of vervolgd worden vanwege hun werk. In opdracht van de Verenigde Naties zijn zij betrokken bij evaluatie en monitoring van mensenrechten in diverse landen. Zij kennen daarnaast jaarlijks een stimuleringsprijs toe aan een advocaat die bijzonder inzet heeft getoond bij de verdediging van mensenrechtenactivisten.

2.3 Stichting Lawyers for Lawyers heeft een waardevol netwerk
De samenwerking met L4L heeft veel voordelen. Zo kan L4L de praktische coördinatie van het verblijf van de mensenrechten verdediger op zich nemen. Zij hebben een breed netwerk dat de mensenrechtenverdediger kan ondersteunen tijdens het verblijf. Daarmee bouwt de mensenrechtenverdediger tijdens het verblijf een netwerk op waar zij/hij op kan terugvallen na terugkeer.

L4L heeft goede relaties met onderwijsinstellingen zoals de Vrije Universiteit Amsterdam (VU). De gemeente Amstelveen wil de samenwerking met de VU verder uitbreiden en verstevigen. Betrokkenheid bij dit project kan hieraan bijdragen. L4L zou in samenwerking met de gemeente activiteiten kunnen organiseren in Amstelveen om mensenrechten en de rol van advocaten hierin onder de aandacht te brengen. L4L is gevestigd in Amsterdam en legt daarmee ook de link met onze buurgemeente die Shelter City is.

Keuzemogelijkheden/alternatieven

2.1 Ervoor kiezen om de uitvoering en coördinatie niet uit te besteden
De mogelijkheid bestaat om de uitvoering en coördinatie niet uit te besteden. Dit wordt echter afgeraden aangezien de expertise, ervaring en het netwerk van een externe partij in andere gemeenten tot zeer succesvolle verblijven hebben geleid.

In de voorbereiding van randactiviteiten worden wel nadrukkelijk lokale partners betrokken. Op deze manier bouwen zij ervaring op die ertoe kan bijdragen dat zij op termijn een grotere rol zullen gaan spelen bij de begeleiding van de mensenrechtenverdediger.

2.2 Ervoor kiezen om samen te werken met een andere partij dan L4L
Samenwerken met L4L betekent dat we ervoor kiezen een jurist op te vangen. De mogelijkheid bestaat om samen te werken met een andere partij, waardoor ook een ander soort mensenrechtenverdediger opgevangen kan worden. Dit heeft echter niet de voorkeur. Het advies is om te kiezen voor L4L voor de uitvoering en coördinatie, omdat zij een ervaren partij zijn die begrijpt wat nodig is voor de begeleiding van een mensenrechtenverdediger en een groot netwerk hebben.

Participatie

Participatie met lokale partners over het randprogramma volgt in de tweede helft van 2024 en in aanloop van de komst van de mensenrechtenverdediger in 2025. Op dit moment is meer duidelijkheid over beschikbare middelen om randactiviteiten te organiseren en de behoeftes van de toegewezen mensenrechtenverdediger.

Kanttekeningen en risico's

Internationale mensenrechtenverdedigers werken in hun thuisland onder moeilijke omstandigheden. Hun behoeften zijn leidend tijdens het verblijf in Amstelveen. Het is niet vanzelfsprekend dat de mensen-rechtenverdediger bij een randprogramma een actieve rol kan of wil spelen. Het kan zijn dat de mensenrechtenverdediger geen of weinig behoefte heeft aan contact met lokale partners of het deelnemen aan activiteiten. Het is daarom van belang om het verblijf in te bedden in een breder programma dat aansluit bij thema's en activiteiten die van belang zijn voor Amstelveen. Deze activiteiten kunnen ook worden georganiseerd in aanloop naar of na afloop van het verblijf.

Daarnaast wordt bij de begroting rekening gehouden dat de mensenrechtenverdediger mentale zorg nodig heeft. Het is daarom van belang dat de coördinatie wordt uitgevoerd door een partner die de behoeften van de mensenrechtenverdediger begrijpt en hierop in kan spelen.

In zeldzame gevallen kan het verblijf van een mensenrechtenverdediger ook extra veiligheidsmaatregelen vereisen.

Financiën

In een eerste kostenindicatie (zie bijlage) geeft L4L aan dat het gehele pakket van coördinatie, begeleiding, huisvesting € 28.900,- bedraagt. Indien de raad randactiviteiten wil organiseren, dient hier ook een bedrag voor te worden gereserveerd.

Er is op dit moment geen dekking voor de kosten. Via de perspectiefnota dient de raad jaarlijks een bedrag te reserveren van € 40.000,- voor de periode 2025-2027 uit de algemene reserve voor de uitvoering van Shelter City over de periode 2025-2027.

Vervolgstappen

1. Participatie randprogramma, Q3-4 2024
2. Aftrap Amstelveen Shelter City tijdens dag van de mensenrechten, 10 december 2024.
3. Verblijf eerste mensenrechtenverdediger, voorjaar 2025.

Evaluatie

1. Jaarlijkse evaluatie na ieder verblijf.
2. Q4 2026 evaluatie over al dan niet voortzetting Amstelveen Shelter City na 2027.

Duurzaamheidsaspecten

Shelter City levert een bijdrage aan het SDG 16: vrede, justitie en sterke publiek diensten.

Bijlagen

Begroting Shelter City Amstelveen 2024.

Naam en ondertekening

Esther Veenboer, PvdA

Robert Zuidbroek, D66

Ilika Polderman, GroenLinks

Dit document is elektronisch ondertekend. Zie de elektronische handtekening(en) rechtsboven op pagina 1.